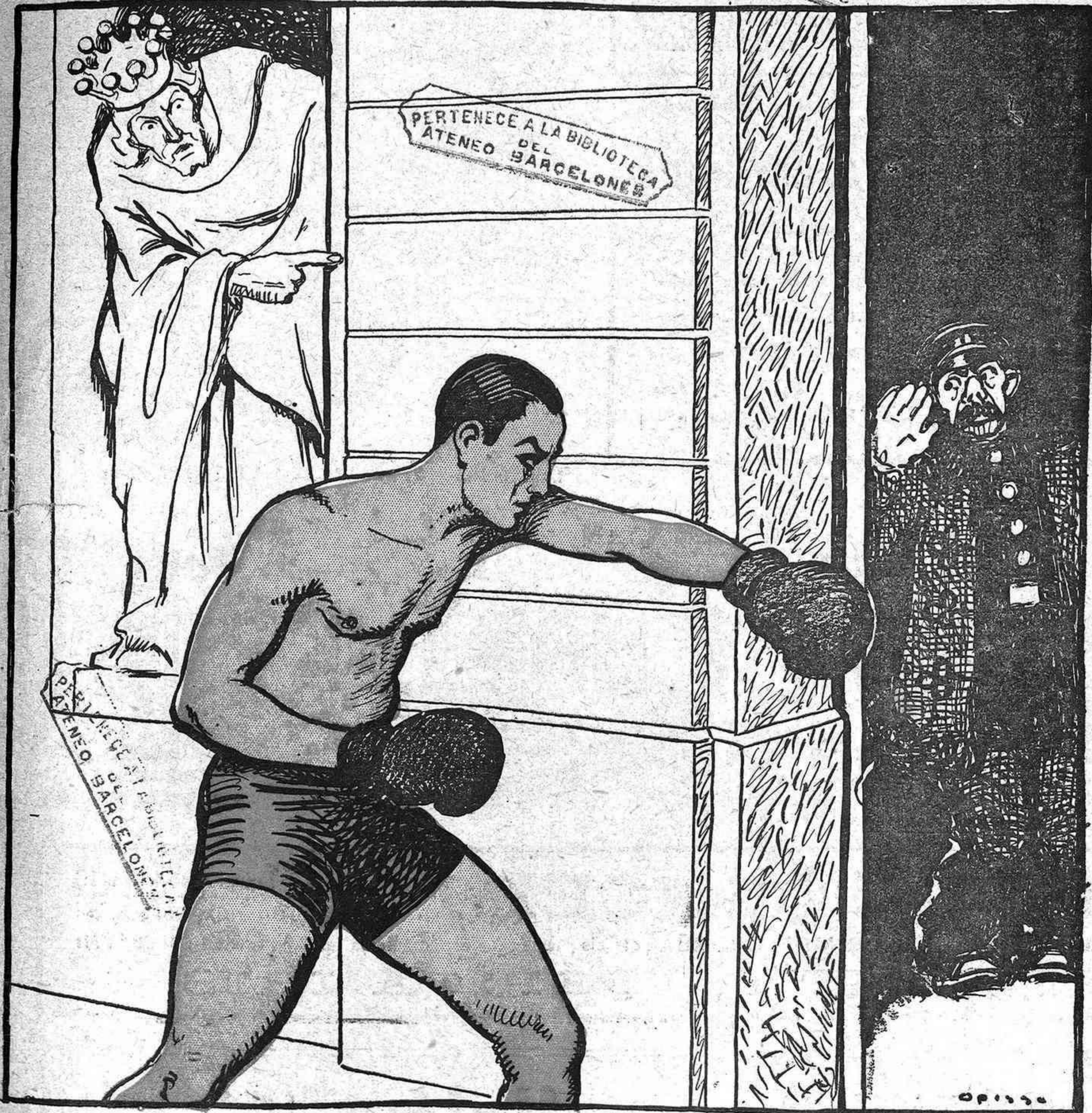

L'Esquella de la Torratxa

Any XLIII :: Número 2196

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 8 d'abril de 1921

EL GRAN PUGILISTA, A LA PLAÇA DE SANT JAUME

L'estàtua.—Entri, entri, senyor Carpentier, que aquí dintre hi pot fer molt bona feina.

SARNA

(RONYA)

ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
Les seves imitacions són cares,
perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
Parlament, 17 **BARCELONA**

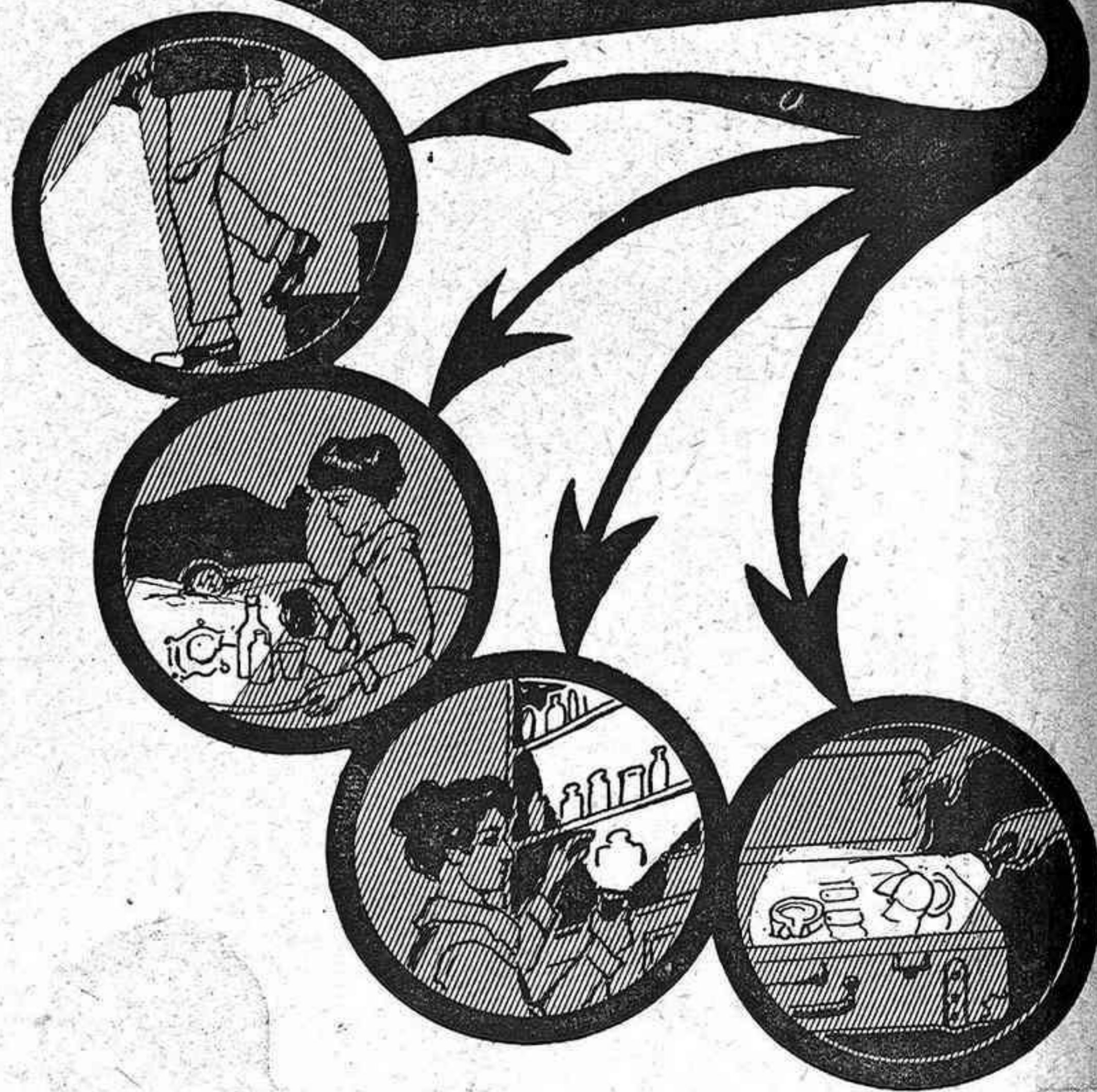
Soler i Torra germans

BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi
de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes
corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

LOT

LA LÁMPARA "LOT" ES LA LUZ DEL DÍA EN LA MANO

SARNA

CURA RÁPIDA

Sarnicida Paradell

Frasco 4 pesetas

Asalto, 28, farmacia - Barcelona

EDEN CONCERT

CO RTE DEL ASSALT, 12

TELÉFON. NÚM 3332 A.

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2 tarda i a les 9 1/2 nit

SORPRENDENT ÈXIT DE

PEPITA IRIS

Tintes bones qualitats

UNIÓ, NUM. 3

Bazar DE LA Unión

Utils per a escriptori

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

EL SENYOR BISBE

Abans el bisbe era un senyor que no el vèiem mai. Avui tothom l'ha vist en la primera plana de *El Dia Gráfico*. Abans el bisbe, no era «senyor bisbe» mes que per a *La Veü*; avui és tot un senyor bisbe per a tothom. Abans no se l'estimaven més que els seus i ara, jo no dic que se'l estimin els anti-clericals, perquè aquests sempre pensen que devegades hi han bons capellans com a la guerra hi havien bones ferides, però el respecten. El senyor bisbe ha dictat una pastoral prohibint que a pretext de beneficència catòlica se facin festivals. Caritat sí, però amb roba, i sense «roperos», amor, però no de teatre, pietat però que no la canti una cupletista.

Els anti-clericals tenien dos procediments per a combatre an els capellans. O els pintaven molt dolents o els feien molt bons. En Víctor Hugo feu aquell monsenyor Benvingut de *Los Miserables* que era un sant, i fou l'exemplar episcopal que s'oposava a tots els bisbes ambiciosos i carnals. *El místic*, el d'En Sanjaigo Rusiñol, els altres, representaven la puresa evangèlica contra els tèrbols realismes dels eclesiàstics orientats. Els anti-clericals els volien místics als capellans, però les senyores, que són a l'església lo que els bons electors a la Lliga Regionalista, estaven pels pràctics.

El senyor Guillamet, bisbe de Barcelona, no vol capellans pràctics, ni chors de senyores de capellans pràctics. Qui vulgui fer caritat que la faci, però sense ballar el tango. L'Evangeli recomana que lo que la mà dreta fa ho ignori l'esquerra, i no ho ignorava ningú, ni les cupletistes, ni els hotelers, ni els musics, ni els tanguistes, ni les cocots. La caritat havia esdevingut una *varieté*, el pobre un programa i els capellans i les senyores una *troupe*. Feien teatre, però haurien fet, també, una revista amb «l'història de les grans llibertines»; donaven tè, però haurien donat absentia. Mentre guanyaven un lloc en el cel, disposaven de llotja, orquestra, ballarines i taula pa-

rada a la terra. En Rusiñol, diu, que aquestes senyores, volen anar al cel en cotxe, en cotxe i no pas de plaça, sinó cotxe de Carnaval, cotxe de Rua que llença confetti, crida, beu i toca, tot esperant el Dimecres de Cendra.

El senyor bisbe ha volgut acabar amb aquella caritat que organitzaven les senyores d'*El Místic*, una caritat que fos alegre per a que els senyors la protegissin, que permetés ballar per a que hi anessin les senyores, que fes musica per a treure el record de la pobresa, una caritat sense pobres, perquè després de l'alegria igual era que els diners fossin per a la misèria que per a batejar negres o redimir xinos. Ara el senyor bisbe vol pobres per a la caritat i no senyores, ànimes piatoses i no cames balladores.

Però no n'hi ha prou, senyor bisbe, no n'hi ha prou. La senyora de la caritat alegre desapareixerà, emperò restarà el capellà pràctic, que exprem les supersticions. Un setmanari satíric va oferir un invent eclesiàstic, consistent en una màquina automàtica que deia: «Introdueixi deu cèntims i treurà una ànima del purgatori». Ara les senyores se poden dedicar, a manca de pobres, a treure ànimes del purgatori amb *jazz-band* i amb màquines automàtiques que farien musica religiosa.

PARADOX

La realitat té
les seves exigències

S'ha de fer per a mantenir l'escalf i l'entusiasme entre els adeptes.

L'idealitat no és prou per a fer bullir l'olla.

Els principis són fets per a trencar-los.

Aquestes i altres observacions per l'estil semblen presidir l'acció dels regionalistes a l'Ajuntament, que provoquen, de quan en quan, unes interinitats no per curtes menys profitoses per al partit.

El viatge del senyor Martínez Domingo a Madrid, amb motiu de l'Assemblea dels representants dels grans Municipis, ha motivat el que el senyor Maynés passés a ocupar la cadira presidencial durant uns dies.

Els suficients per a donar satisfacció als correligionaris necessitats. Per a liquidar certa mena de compromisos, dels que cap partit popular està exempt.

La mònita lliguera estriba en fer les coses sense es-

PERTENECE A LA BIBLIOTECA
ATENEU DEL BARCELONES

trèpit. En cobrir amb el mantell de l'amor a la ciutat, les conveniències personals. El senyor Maynés no pendrà des de l'Alcaldia una resolució trascendental: En canvi, és de creure que obeitrà aquelles indicacions de certa mena, que atenent a les exigències de la realitat li siguin dirigides.

Més que el senyor Martínez Domingo, regionalista *in partibus*, sembla el senyor Maynés l'Alcalde que convé per a donar efectivitat pràctica a l'adagi que ensenya a *repicar i anar a la processó*.

JUST

Orgull filial

El senyor Durán i Ventosa, senador del regne d'Espanya i capítost de la nacionalitat catalana, té, com tot ciutadà, necessitat d'unes lliga cames, i entra en una merceria per a adquirir-les. L'eficaç eloqüència del dependent, feu que el senyor Durán i Ventosa extengués la seva venda, i que junt amb les lliga-cames adquirís altres ornamentacions.

(Per a l'exacta comprensió d'aquesta anècdota, és precís recordar que En Durán i Ventosa és fill d'En Durán i Bas, ex ministre de Justícia, i que segueix domiciliat en el carrer d'En Durán i Bas, abans Governador).

Fet el paquet i lligat, el dependent pregunta:

—On s'ha d'enviar?

En Durán i Ventosa respòn, una mica displicent:

—Carrera d'En Durán i Bas, número tants.

El dependent medita uns segons sobre el nom del carrer, i exclama:

—Ah, sí! Durán i Bas, abans Governador.

En Durán i Ventosa percebeix l'orgull filial, i una mica sèrio objecta:

—No governador; ministre de Gràcia i Justícia!

La glòria

Durant molts dies de l'actuació de la Mercè Serós a l'«Eldorado», l'Ignasi Iglesias se convertí en un dels seus més fèrvids admiradors. Estava entusiasmat amb el seu art, amb la seva gentilesa i amb els *seus peus bufons*...

Quan se trobava amb En Morera, l'Iglesias li deia:

—Li hem de fer un cuplet a la Serós. Hem de consagrar-la!

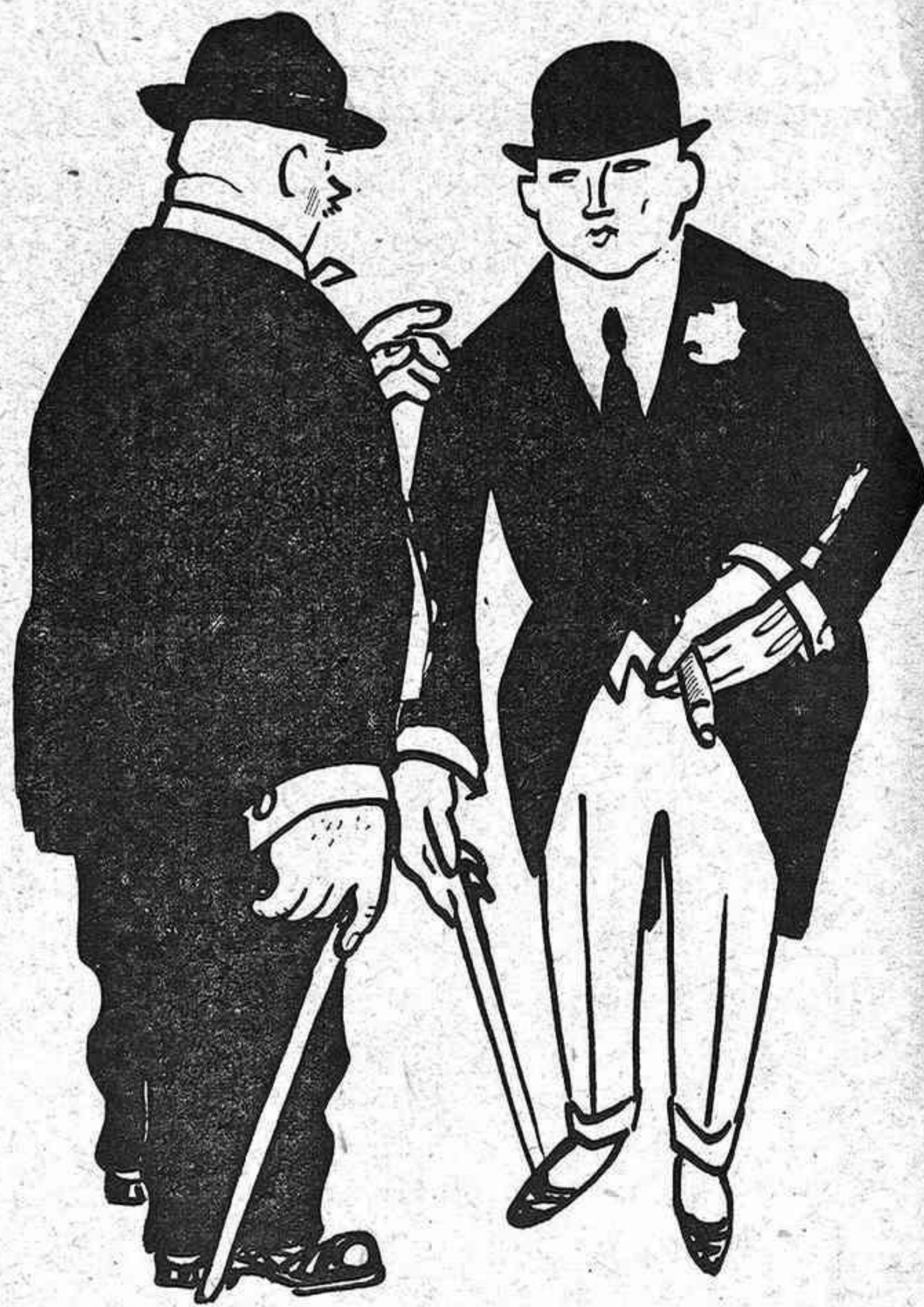
L'obsessió de l'Iglesias arriba a coneixement d'un amic de la cupletista, el qual, oficiós, va insinuar an aquesta la necessitat de demanar la música a l'Enric Morera.

—Un cuplet d'En Morera amb lletra de l'Iglesias, d'En Rusiñol, o d'En Guimerà, la consagraria com a cançonetista de primer rengle... La Meller, la Pilar Alonso, s'han donat manya de tenir-ne un en el seu repertori.

La Mercè Serós, subjugada, no va fer l'esquerpa.

—No hi tinc cap inconvenient—va respondre a l'amic oficiós.—Digui an aquests joves que'm facin sentir quelcom de lo que hagin fet, i si m'agrada...

L'Ignasi Iglesias ja no estima tant a la Serós. Ni els peus li troba bufons...

L'AFICIONAT CATÓLIC

—Amb aquesta prohibició del bisbe, que no vol dones als escenaris, ja no podreu fer *La Passió*.

—La farem; però així com jo feia de Barrabás, ara faré de Magdalena.

L'última

Entorn del famós canonge que no feu més que repetir les paraules de Jesús: «Deixeu que els nens vinguin cap a mí!», solament que en lloc de dir nens digué nenes, s'ha creat tota una llegenda. La botiga serà, per sempre més, la botiga del canonge; la noia desconeguda, un angelet; ell, en aquell difícil moment, va dir això i això; el senyor bisbe ha dit també que... És la llegenda, amb la qual se farà, després, una novel·la, un drama o una auca.

La darrera frase s'atribueix al senyor bisbe. Quan va tenir al canonge davant seu, li digué:

—Ja que no has tingut ni dignitat ni decor, te trec la dignitat i te prohibeixo anar al chor.

POTI-POTI

Posats a parlar de teatre...

Posat a parlar de teatre, seria injust no dedicar unes línies als solts de contaduria que omplenen les planes dels diaris i que semblen tenir una continuació en bona part de les ressenyes escrites pels nostres periodistes.

A través dels solts a que alludeixo, lo mateix que segons es desprèn de les crítiques, no hi ha comèdia que no sigui una meravella, ni actor, o actriu, que no mereixi passar a la posteritat.

Els èxits s'estalonen. Les creacions fetes pels còmics, són tantes com papers representats d'un cap d'any a l'altre. Les ovacions tributades als autors no tenen fi ni compte.

No hi ha comediant, que els confeccionadors de gasetilles no califiquin de genial, No hi ha actriu, que no sigui adorable i eminent. Mitja dotzena de cadires amb

el seient estripat, amb les fustes menjades pels corcs, plenes de xinxes, adquireixen per la sola virtut d'un solt oficiós, proporcions de presentació fastuosa. Uns parracs descolorits, afegits en un pis humil del carrer de Ponent, es transformen en trajo fantàstic; en el darrer crit de la moda.

Afortunadament, cuida la realitat de posar les coses en el lloc que en justícia correspon.

Les obres més ovacionades, arriben amb prou feines a la sexta representació. Els comedians eminentes, no es distingeixen sinó és en allunyar al públic. Les dames adorables, són bones mares de família, trastocades per no se sap quin inexcrutable misteri.

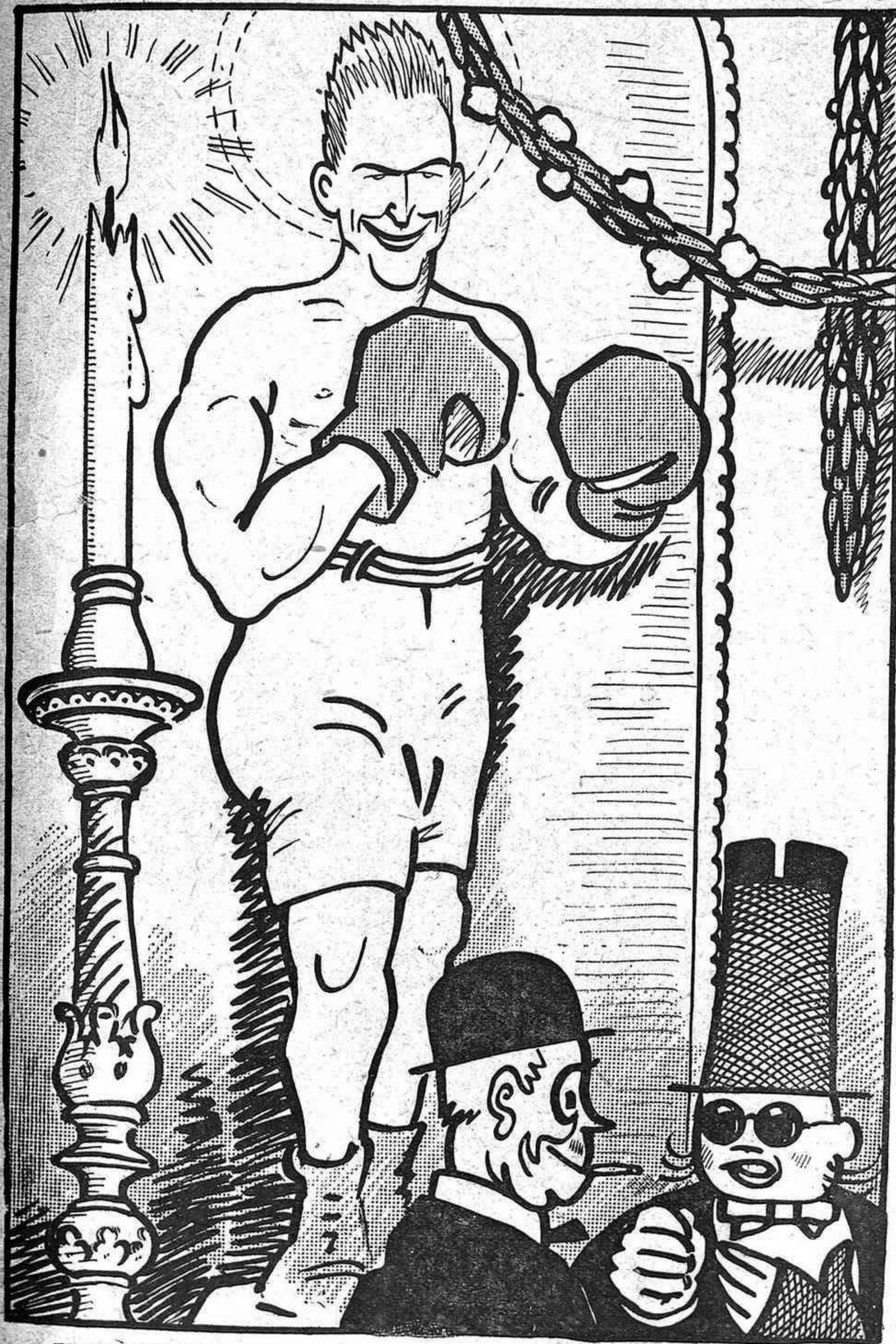
El públic, malfia, amb raó dels solts de contaduria.

A desgrat de les lliçons de l'experiència, seguirem llegint els auto bombos, els adjectius i les ponderacions.

Tot, per donar la raó a la senyora actriu, que en havent llegit una de les notes que m'ocupen, en la que l'autor buida, com se sol dir, sac i peres, exclamà:

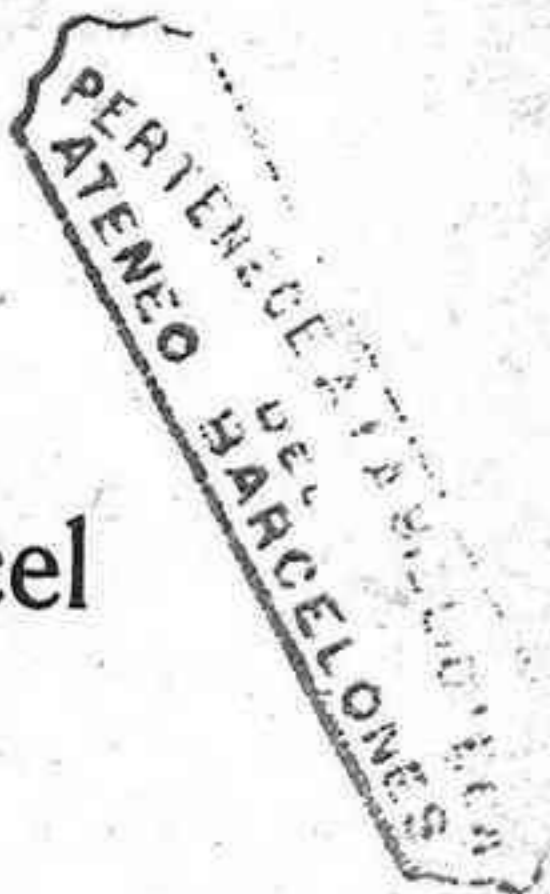
— Moltes eminències, i pessetes i mitja a la taquilla.

X. X. X.

EL SANT DE LA SETMANA: SANT CARPENTIER

No; jo sóc de la *Virgen del puño*, però amb el sant dels cops de puny no m'hi faig.

La gaceta del cel

La lluna tota sencera
se trobava presonera
de dos núvols a ponent,
quan ja una feble clariana
s'aixecava sobirana
per la banda del Orient.

Lo que ha vist la lluna afable
damunt del món miserable,
els crims que haurà celistiat
viatjant per la blava ruta,
sota una llei absoluta
que no entén el seny migratl
Nit de Caí i Carnestoltes,
si n'haurà resat d'absoltes
als burletes o envilitis,
si n'haurà escoltat d'espasmes,
i passatgers entusiasmes,
i fal·leres i neguits!

Si haurà escoltat promences
d'amor, i malesvolences,
i trames de grans complots,
i el dring de monedes balbes
descobrint excelses calves
sota barrets arcabots!...

T'ha fet poca companyia
la rialla i l'alegria;
potsé hauria estat millô
que'ls dos núvols de ta vora,
cloguent-se a la mateixa hora,
s'haguessin fet ta presó.

A. COSTA I SENDRA

LA PRIMAVERA LA SANG ALTERA

—No allargui els dits, que si algú passa i el coneix...
—A mi?... qui vols que'm conegui?...

A la Rambla de Catalunya

El dia ha finit llur tasca, i la nit la comença. Ja fa cinc minuts que han tocat les dèu; i, no obstant, tornen a tocar d'un altre rellotge. El blau celest està tapat d'una immensa capa de núvols, negres com els negres. Apenes corre un alè d'aire, i la prematura xafogor governa... xafogosament. Jo, cansat, mal dormit i amb un reguitzell d'idees tristes ballant la «Dança Macabra» dins de ma pobra pensa, m'estic passejant—per a pair el sopar—Rambla de Catalunya amunt, badant i observant, com ho faria un pagès... que tingués el cor prenyat de malenconia. Dèu novelles campanades *dégringolent* d'un campanar veí, per a enlairar-se després vers el límit de l'atmosfera escarrancida d'oxigen i de nitrògen...

Atravesso el carrer de les Corts Catalanes; no veig cap diputat... (tots deuen ésser a la Cort), i continuo caminant amunt... sempre amunt... i pel mateix passeig orlejat de petits arbres... i de gransombres xinesques, pintades per l'obscuritat. Pobra Rambla!... Que n'és de fosca... i tristal... Aquestes bombetes elèctriques que trobo de quan en quan, més menudes que les boles... de billar,

deixen escapar filets... de claror tan dèbils, que donen a dita Rambla un aspecte fúnebre... mortuori. Això sembla un cementiri, senyors de la Casa Gran!... En aquest moment mon cor s'hi assimila tant al Temple de la Mort... que fins no'm deixa caminar. M'assento en un pedriç, i... mos ulls... se tanquen... i s'obren... i se tornen a tancar... de mica... en... mi...ca.

De sobte em desperto, creient haver oït una veuassa metàlica que'm deia: «Ep, home, no dormiu! En aqueix lloc fosc i solitari com una espècie de cuc molt fart... s'ha de tenir l'ull viu... com la Marieta de la cançó...» M'aixeco, i... com que'm trobo davant per davant del monument a Clavé, dirigeixo una mirada a la geganta estatua de bronze, dient-li a l'ensempe: «Mercès, mestre immortal!... Bona nit tingueu...»

Ara me'n vaig xano-xano cap a caseta, cantant a mitja veu—per a aixiribir-me un poc—allò de... «Mes, ai de les noies—que'n són riques toies...», mentre un parell de rates-pinyades tracen a l'espai, amb rapidesa assombrosa, una interminable quantitat de figures geomètriques, i mentre la lluna—el ric *flambeau d'argent*—s'entreté en estripar la capa... nuvolosa que no li deixa il·luminar aquell lloc de fosca rublert de siluetes-fantasmes.

M. G. MIR

ELS DEPORTS

FUT-BOL

CARPENTIER A BARCELONA

Es nota en la nostra gran ciutat, Empori de les grans manifestacions deportives, un gran interès per a assistir a l'exhibició-combat que donarà aquest campió mundial en el «Frontón Condal» demà a la nit.

Hem d'agrair l'atenció d'En Carpentier en concedir-nos l'honor d'ésser els catalans els primers de poguer veure'l lluitar, ja que serà la última vegada que pujarà en el «ring», puix un cop hagi fet les tres exhibicions-combats marxarà cap a New-York, on lluitarà amb En Dempsy, retirant-se després, definitivament, del boxeig.

Així, és d'esperar que al «Frontón Condal» hi haurà una gentada digna de la importància de la nostra ciutat.

La popular revista *El Sport* i una penya de fermes companys, que han sigut els felïços organitzadors d'aquesta vetllada, no han reparat en gastos ni sacrificis, doncs segons tenim entès la vinguda d'En Carpentier els costa la tonteria de 100,000 pessetes.

No hi mancarà ningú, puix En Carpentier té ganes de despedir-se del públic català tal com aquest es mereix, i així serà.

Fins demà.

Veritablement estem atravesant un temps molt afalagador, per lo que's refereix a la boxa i al fut-bol en la nostra ciutat.

L'excel·lent Junta del F. C. Barcelona va realitzant l'hermós «programa» que's va proposar.

Ens ha donat uns bons partits entre el Crook i el seu equip, i el nombrós públic que feu acte de presència en tots els partits va veure lo que és fut-bol.

Per a aquests dies tenim el «Civil Service», que és un gran equip, i si l'hem de jutjar pel partit en que jugaren contra el Crook, ja vàrem veure que posaven «cátedra» de científics.

Però, de tots modos els colossals partits seran per al mes que vé; ja's pot preparar el públic a concórrer al camp dels campions, puix hi haurà grans aconteixements.

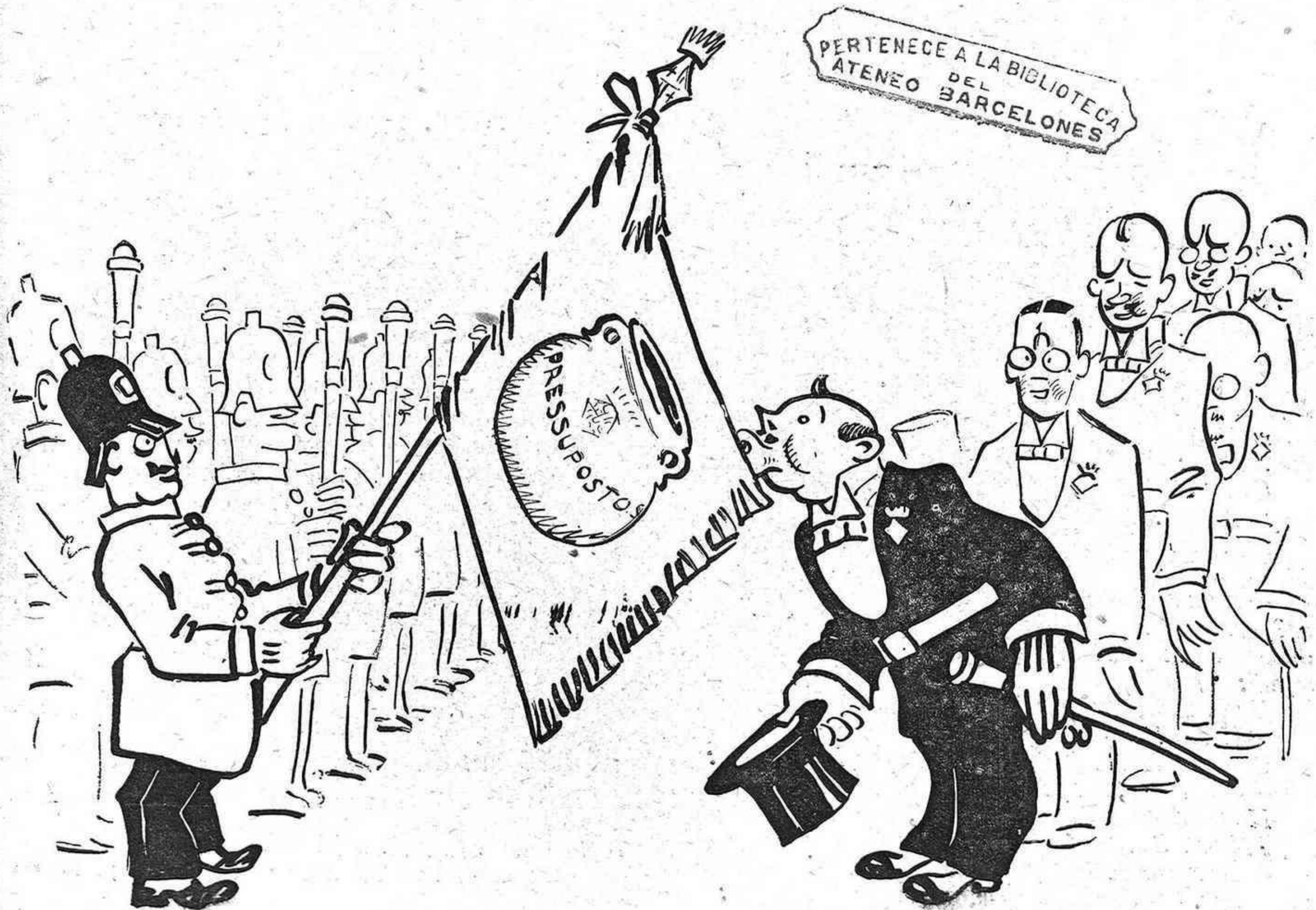
Ja els posarem al corrent.

La Selecció Catalana guanyà per 4 «goals» a 0 a la Leige Juvert de França.

El C. D. Europa va conquerir una hermosa copa. I prou.

NOLUS

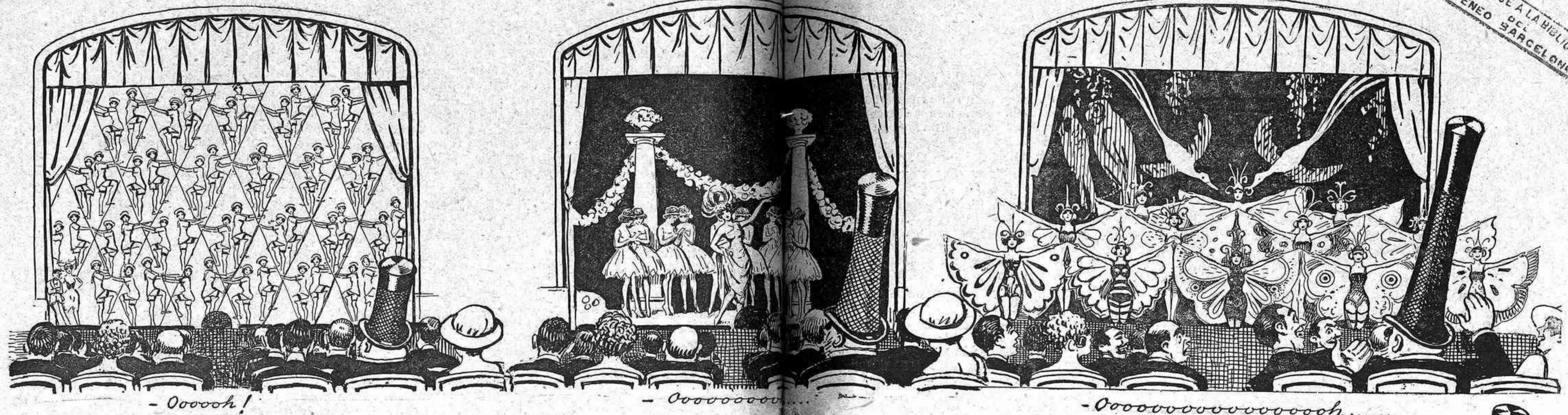
Aquest número ha passat per la censura

UN FESTIVAL QUE S'HAURIA D'IMPLANTAR

La jura del pendó.

Els famosos quadres de Revista del "Principal"

GLOSSARI

NOÉ, L'ELEFANT I LA PUSSA

Una historieta còmica que, segons ens informa Le Ruy Blas, està fent les delícies dels petits belgues:

El famós diluvi universal s'està acabant per moments. Ja no plou; ja només fa xim-xim... Quatre gotetes... El Soll... L'Arc de Sant Martíl...

Els fills de Noé, imitant als mariners de Cristòfol Colom, criden: «Terra!»

La colossal Arca, als pocs moments, arriba a la muntanya Arazat.

El vell Noé treu el nas a la finestra. Examina el paisatge.

—A on redimontri vaig a deixar totes aquestes bestioles?—exclama.—Aquí dins fan un trauc del diable i no'm deixen dormir. Es qüestió de desempellar-me'n tot seguit:

Una veu ressona per l'espai:

—Noéee!

Com que la veu és de Nostre Senyor, Noé respon:

—Què mana, Senyor?

Nostre Senyor apareix, radiant, entre núvols de plata.

I Nostre Senyor diu a Noé:

—Deixaràs totes aqueixes bèsties de Déu en aquesta muntanya. Les desembarcaràs per ordre de tamany: primerament fas sortir de la barca les més grosses; després, les més petites, deixant un interval de temps entre un desembarc i l'altre, fent de manera que les grosses ja siguin

lluny quan surtin les petites, perquè així no se les podran menjar.

—Es farà tal com mana, Senyor—respon Noé.

I comença el desembarc dels més corpulents animals.

Com sia que la cerimònia, en aqueixa forma, porta trasses de durar qui sap el temps, algunes bestioles comencen a impacientar-se.

Aleshores, la pussa, la més atrevida, la més lleugera i la més impacient de totes, no podent aguantar-se més, salta d'un bót a l'esquena de l'elefant que, tot totxo-totxo, cerca la palanca per a sortir del barco.

Noé, al veure aquella bestiassa tan grossa que no atina a trobar la sortida, l'acompanya fins la palanca dient-li:

—Per aquí, Avi, per aquí!... Passa depressa, que és tard... i vol tornar a ploure!...

I com en aquell instant sentís un pecic a l'esquena—el pecic de la pussa—l'elefant creient que era una punxada de l'home, un excès de franquesa de Noé, gira el cap vers el patriarca i alçant la trompa li diu formalitzant-se:

—Bè... no piquem!... no piquem!...

XARAU

Aquest número ha passat per la censura

Molt seriosament deia un pare de família:

—Les coses no s'abaixen pas. Tot està car; tot costa un dineral.

Un veí seu, que l'escoltava:

—Tot no; llegeixi lo que porta avui el diari: «Por siete reales, le han dado a un hombre trece puñaladas».

Teló enlaire

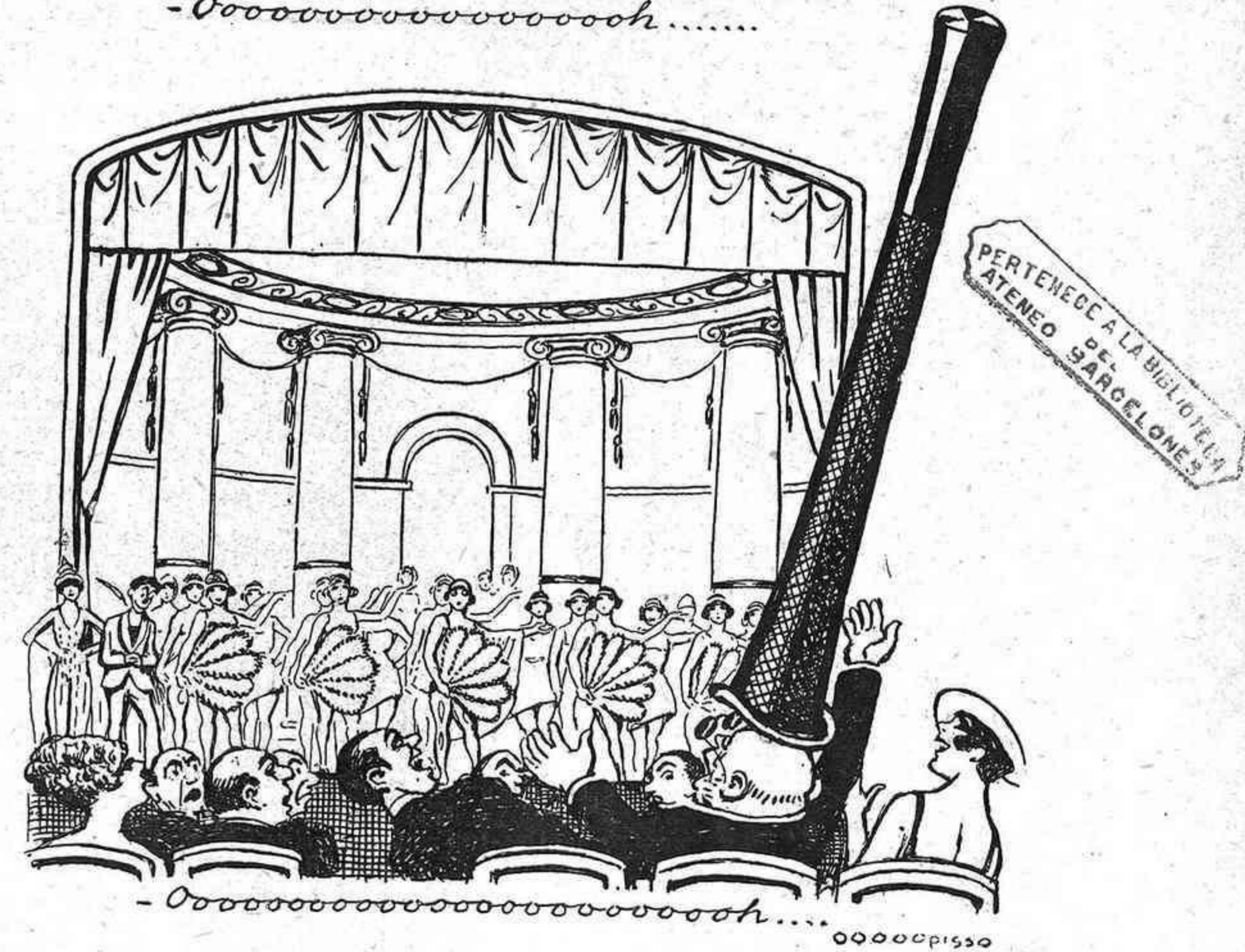
LICEO

Un nou èxit es pot apuntar el senyor Mes-tres, amb motiu de l'estrena de *Il cavalière della Rosa*, òpera del famós Richard Strauss.

La partitura és inspirada, hermosa, i el treball d'orquestració hi resulta esplèndit.

Serà aqueixa una obra, sens dubte, de les que queden de repertori; havent sigut una gran pensada fer-la interpretar per artistes que tan bé la coneixien per haver-la cantada ja moltes vegades fora d'aquí.

Il cavalière della Rosa agrada extraordinàriament, essent molt aplaudits tots els artistes que hi prengueren part; en especial les senyores Reinhardt, Schumann i Zanardi, i els senyors

Lattermann—molt ben caracteritzat i fent gala d'ésser un excel·lent actor—Schutzendorf i Kuhn.

El director Walter fou continuament ovacionat amb justícia.

Les decoracions del primer i segon actes, notabilíssimes.

— *Manon Lescaut*, de Massenet, òpera de les preferides pels nostres filarmònics ha valgut molts aplaudiments a la simpàtica Bugg, a pesar de comparacions que poguessin fer-se; comparacions que sempre resulten intempestives. En Ciniselli va estar a punt d'ésser cuit a la paella: ja començava a sentir-se el freginat; però a la fi dominà a la fera. La dominà gloriosament fent-se aplaudir de bon grat i amb entusiasme en *Il sogno*, que tingué de repetir.

Aquesta temporada té molta feina la gàbia del lloro. Quasi surt cada nit.

— Per a molt aviat s'anuncien les represes de *Mefistófeles* i de *Parsifal*.

ROMEA

Avui, divendres, celebra la seva funció de benefici el graciós primer actor còmic senyor Aymerich.

Se representaran dues obres d'èxit: la entretinguda comèdia d'En Maristany *L'amor d'una princesa* i la peça *Comèdia de comèdies* del plorat autor Enric Martí i Giol, obra que fou escrita expressament per al beneficiat.

PRINCIPAL-PALACE

Segueix triomfalment l'èxit ascensional de la famosa revista *Oooooh, la Revuel...*

Un èxit tant o més gros que el de la *Ventafocs*.

Inútil dir que baixaran tots els pagesos de Catalunya a veure les hermoses dones del Principal.

I aviat, ... nous quadres per a reforçar l'espectacle.

GOYA

Aquesta vegada, el gran Muñoz Seca l'ha encertada de debò. No direm pas que això de *La cartera del muerto* sigui una obra perfecta, ni els mil. Tampoc ens atrevirem a confessar que a nosaltres ens entusiasmi. Però s'ha de dir a sò de trompetes i tabals que li agrada molt al públic en general. Això és lo que devia volguer l'autor i lo que convé a l'Empresa.

La cartera del muerto és un drama, barreja de drama i comèdia, que té un assumpte original; amb un argument que es fa interessantíssim. Una obra habilíssimament tramada i dialogada amb art i amb facilitat *graciosa*. Les escenes de emoció i de viu interès hi són a grapats. Obra, en fi, que durarà molts dies al cartell.

En l'interpretació s'hi distingeixen de primera les senyores Gelabert, Folgado i Villar, i els senyors Thuiller, Aguado i Mora.

— L'il·lustrat escriptor senyor García Sanchiz donarà dintre de poc en aquest teatre una curta tanda de conferències sobre qüestions feministes, que creiem interessaran de valent a les nostres «niñas bien».

El nom reputadíssim del conferenciant i el tema de lo que tractarà en aqueixes sessions, seran prou a omplir la sala cada nit.

CÓMICO

Molt notable és la companyia que ara actua en aquest popular teatre.

Eu Lluís Calvo i els seus són justament aplaudits en totes les obres, especialment en *La conquista de Pardillo*, darrera estrena, que fou un gran èxit.

Galls, gallines, bèns, conills,—cabres, vaques, bous, vedells, l'alegria dels seus fills...—o, la torra d'En Graells.

A la senyoreta A. G. C.

Dret al nas, sens fer cap torta,
ja passat el Coll dels Vells,
plana carretera ens porta
a la torra que prop d'Horta
té l'Emili Graells Castells.

Valga'm Déu quina monada
de torreta té l'amic!
Com s'hi engreixa la mainada
bo-i jugant per l'explanada
d'un paratge tan bonic!

Com hi gosa la bona àvia
amb els flaires exquisits
de les flors del camp... de Pràvia!
I amb quin goig mira la gàbia
plena de conills petits!

La senyora de l'Emili
cuida els ànecs, polls i galls,
i ja cal que s'espavili,
perquè no té més auxili
que'l d'un gos que pesca els talls.

Cada festa, ans del migdia,
tant si plou com si fa sol,
xino-xano jo faig via
vers la torre... a la masia
d'En Graells i la Espanyol.

La família del poeta
ja m'espera an el portal,
i el seu fill i sa filleta,
fent-me, ambdós, una festeta,
se m'emporten cap a dalt.

Ja sóc dintre de la torra
i per obsequiar-me bé
es desfà tothom i corra...
i jo ensumo ja la gorra
que an els bons amics faré.

—Noia, mata una gallina—
diu l'Emili—i un capó,
que l'Andrés té fam canina,
i ens mourà força bronquina
si no s'ompla el paidô.—

Tota aqueixa esplendidesa
la té amb mi, l'amic Graells,
perquè avui no és cap raresa
que un caixista porti impresa
la ronquera de budells.

Una volta la ventresca
plena tinc fins a vessar,
surto a pendre un xic la fresca,
puix la panxa, em fa la llesca
i no és cosa de badar.

Dono voltes per la torra
i m'encanto a cada instant
contemplant-ne la patxorra
amb que piquen grans de sorra
més de mil pollets que hi han.

Dels pollastres i gallines,
que també n'hi ha un magatzem,
m'entusiasmen les renyines,
les cantades, les jogines...
i l'arròs que amb ells farem.

Com disfruto cada festa
contemplant bèns i vedells,
iluny de la ciutat que empesta,
i entremig de la floresta
de la torra d'En Graells!

Com admiro la monada
de torreta de l'amic,
on hi juga la mainada,
fent salut, per l'explanada
d'un paratge tan bonic!

D'una casa on s'hi respiren
bones flaires de guisats,
i m'estimen i m'admiro,
i que encara no m'oviren
ja tremolen tots els plats!

Per xò, jo foll d'alegria
i de goig ben ple el cor meu,
cada festa, ans del mig dia
xino-xano, vaig fent via.
dret al nas, a Sant Andreu.

I d'allí, sens fer cap torta
bo-i passant pel Coll dels Vells,
plana carretera em porta
a la torra que prop d'Horta
té l'Emili Graells Castells.

A la torra que ha llogada,
perquè jo els dies festius
vagi a fer-hi una fontada...
i li deixi, aviat, pelada
de conills, galls i perdius!

VICENS ANDRÉS LLOBET

POTINS DE SAGRISTIA

—Ha vist, això del canonge?...

—Ai, no senyora, no! Déu me'n reguard!

:-: PAPERAM :-:

CANÇONS POPULARS DE CATALUNYA.—Acaba de sortir a la publicació la segona sèrie d'aqueix recull folklorístic. Conté una vintena de notables cançonetes arrancades de la musa del poble. Van acompanyades de la corresponent solfa melòdica per a piano.

Un elegant volum que forma en la «Biblioteca Bonavía».

RONDALLES.—Col·lecció de rondalles triades, originals de Sebastià Farnés, literat catalanesc que sab descriure amb naturalitat i gasta una prosa acurada.

Follet darrerament publicat en la Biblioteca d'Autors Catalans, «Lectura Popular».

EL HUERTO DE LOS ROSALES.—Sarçuela en dos actes, de Josep Fernández del Villar.

UN MILAGRO EN LOURDES.—Novel·leta, original de August Martínez Olmedilla.

Formen en la Biblioteca «Los Contemporáneos».

ESPIRITISME, (*La porte close*).—Drama guinyolesc, de R. Francheville, adaptat al català per «Amichatis». Fou un èxit al «Español».

ELS PELATS DEL 66.—Vodevill en tres actes, per Pere de Riudevilles.

LES DUES OQUES.—Vodevill en tres actes, de Feydeau, traduït de G. Moliné.

LA PASSIÓ I MORT DE NOSTRE SENYOR JESUCRIST.—El clàssic drama sacre que representava, al «Liceo», el comediant García Parreño.

LA VIDA BOHÈMIA.—Novel·la escènica en quatre actes i set quadres, de Murger, adaptada per Montero i «Amichatis».

Les cinc darreres obres són editades per «La Escena Catalana».

SEPT SCIÈNCIES

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

UN BON AMBO—GENT CONEGUDA
UN DEIXEBLE I UN «MESTRE»

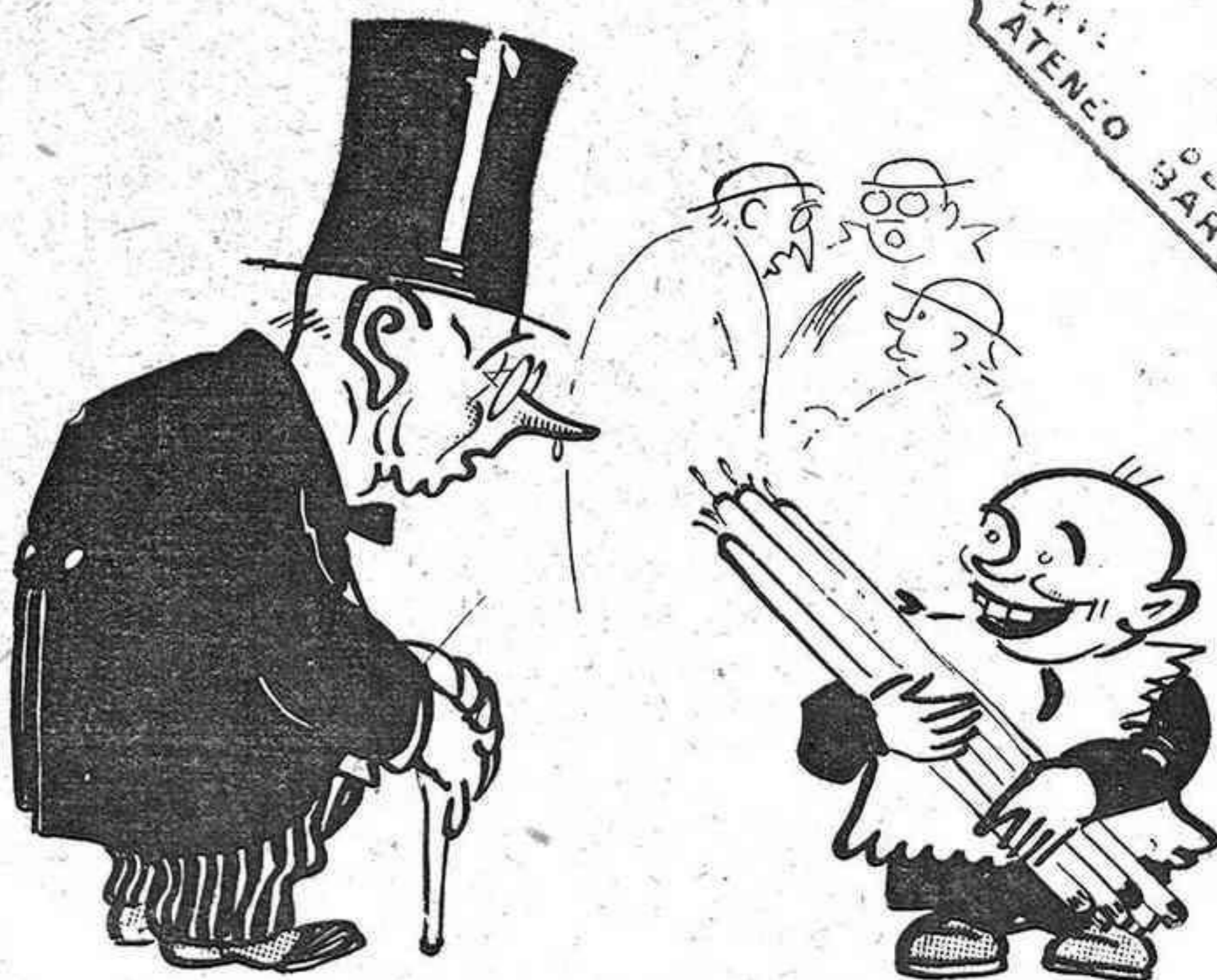
A les «Galerias Laietanes» fan *ambo* dos bons artistes: terrassà l'un i de la Marina l'altre. El terrassà és En Ferrater, que vé a ésser una mena de senyor de pagès. Quina pinzellada més mirada la seva! Quina finor en els tons! A les mans d'aquest pintor els paisatges devenen jardins de Versalles i els jardins bocinets de Paradís. No cal veure més que el *Pati de Càn Dalmau* per fer-se càrrec de com aristocratitza les coses que toca el senyor de Ferrater. Pels jardins de *Càn Correa* i de *Càn Fournier* s'hi té de passejar amb guants talment, perquè tot resulta de vellut de seda. Ademés l'aigua de l'*Estany del Parc de Luchon* és de Colònia i fa un olor que enamora. La única cosa de pagès que hi resta en aquestes pintures, és la llum. Una llum terrassana que ho torna tot d'allò més bonic.

L'altre pintor de l'*ambo* és un gat vell, home de mar, que té apamada la Costa Brava, i que sap treure suc de la Marina, amb molt d'art.

No endevinen de qui parlo? D'En Matilla, un pintor dels de primera, encara que de nom de fonts es digui *Segon*. En Matilla ha passat per *Cadaqués*, *Port de la Selva*, *Blanes* i *Tossa*, i se'n ha endut els més bells punts de vista, amb un joc de llums, de reflexes, de celatges i de colors, que enamora. Aquesta vegada En Matilla està fet un braç de mar. Valent com mai, just com sempre, segur de la seva feina, el mateix se les heu amb els núvols feixucs, les roques abruptes i les aigües enfutismades, que amb les cales somortes i les barques adormides a la platja al pes de la calitxa.

D'això en dic pintar a la moderna! Quatre copets ben donats a cada tela, i anem per una altra.

A mí m'agrada molt la marina autèntica; però, con-

POTINS DE SAGRISTIA

—Noi... què's diu d'això del canonge?

—Que sembla que té mala peça al teler.

fesso que m'agraden tant les *marines* d'En Matilla, perquè així com aquella es té d'anar a veure, aquestes un hom se les pot endur a casa i fruit-les a tot'hora.

No sé; em sembla que aquesta vegada el simpàtic pintor farà net de l'exposició. Amb el seu art, la pesca és segura.

* * *

I quanta gent coneguda no vareig trobar a «Cân Parés»! La baronesa d'Esponellà, les senyores de Guardia i de Ribé, la senyoreta Pilar Garcia, madamoiselles Maria Willem, Carlota Bazin, Mimí Pomeroy, Matilde Panchet, i els senyors Manuel Ribé, Isidre Lloret, Epifani de Fortuny, Sebi Corominas, Pep Carabén, Benvint Rius, Anton Gimbernat i M. Boefué.

Tots estaven allí... pintats a l'oli per En Laporta Asort, un xicot que seria un tirador de primera si li agradés la caça, doncs allí on posa l'ull posa la pinzellada, el qual exposa també un grapat de quadrets.

Així m'agrada el jovent. Que ho empaiti tot i que tingui empenta. Amb palla i temps es maduren les nespres, i amb anys i estudi es formen els artistes, quan hi ha la primera matèria. I En Laporta *la porta* en abundor, segons li assegura *La resignada*... encara que alguna que altra vegada li resulti allò de *molts boixets i poques puntes*.

* * *

A «Cân Serra» el discret pintor En Josep Aguilera ens mostra les seves habilitats per si li volem cercar deixebles. Confesso que'm va doldre sapiguer que's tractava d'un *mestre*, perquè l'exposició m'agradava bastant mentre pensava que era d'un *deixeble*.

En canvi a l'exposició Terruella, del «Refectorium», essent d'un artista que encara no pensa en volar sol, hi vareig trobar cosetes de mestre de debò.

I és perquè l'Aguilera *ensenya* tot el que sap sense picardia i l'altre la sap més llarga de tot el que'ns ensenya.

C. ARBÓ

Visca l'esclop!

Lema: Pluja!

Ara que en ple fervor regionalista tot lo castiç ho nacionalitzem, és de raó que un bon calçat cerquem de vells antecedents... i futurista.

Al tranzitar per la nostrada *pista* de gran ciutat, de fet ens maregem, cercant i recercant per on podem salvar els peus d'una brutor mai vista.

Oh, ciutadans, als qui en gran manera convé deambular per la pastera de fang i llot, fets uns valents ciclops; en tant l'Ajuntament no hi posi esmena, perquè no proclamar, sortint de pena, que'l calçat nacional són els esclops?

FERÉSTEC

ESQUELLOTS

Cada dia llegim la taxa oficial del preu del peix. I cada dia podem observar que un dels peixos més significats és la *Raya*.

Això sí, els preus no's belluguen quasi mai, i quan o fan, més aviat són per a enfilarse.

«Rayas... a 2'25 el quilo».

I això passa de la *raya*!

«En la madrugada de ayer el guardia de seguridad X. tuvo cuestiones con los vigilantes nocturnos Fulano, Zutano y Perengano.

Los tres vigilantes fueron detenidos.»

I el guàrdia no?...

Però... és clar,... ara hi caic:

El guàrdia havia de servir... per a detenir-los.

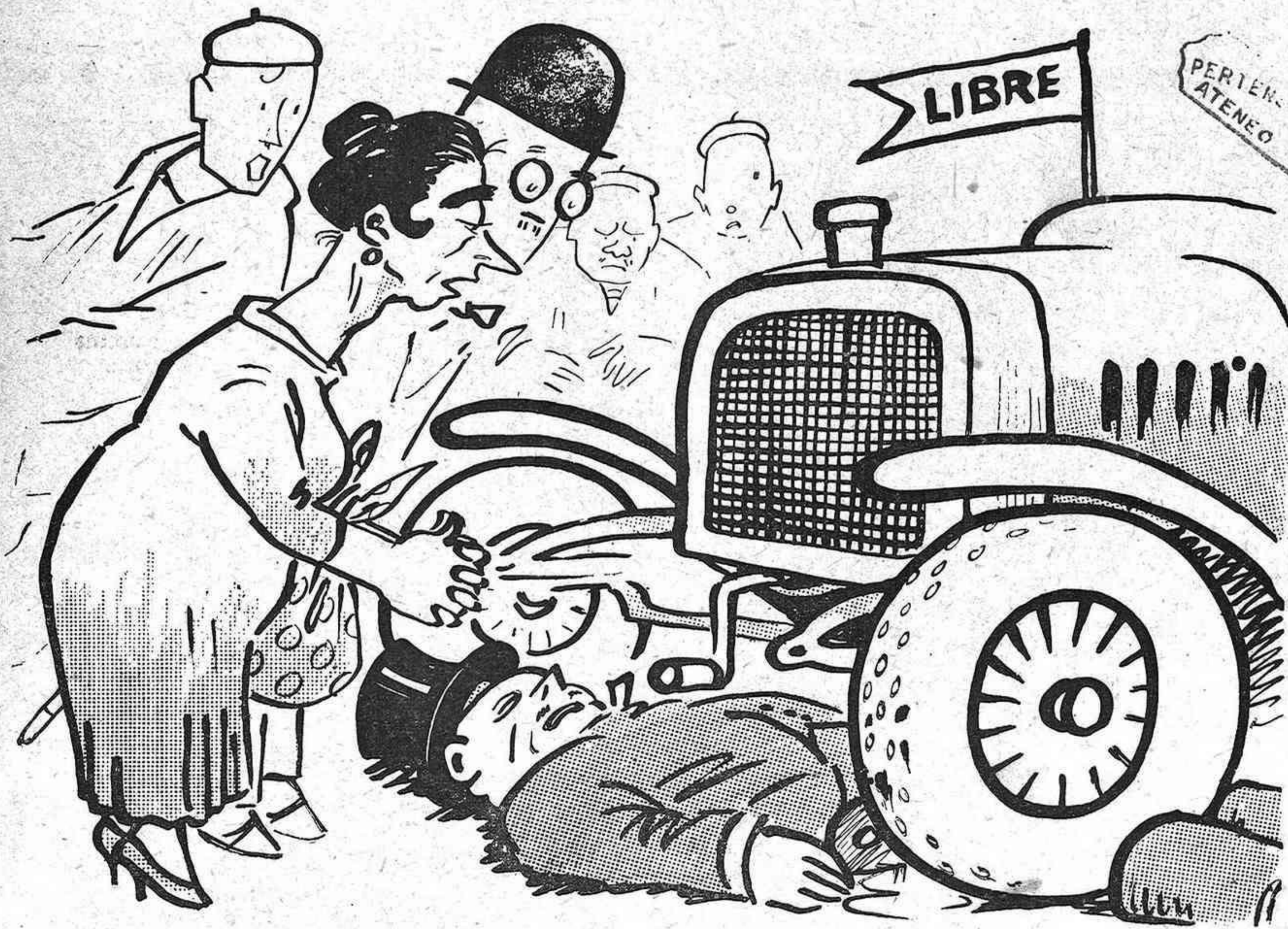
I amb *seguritat* que ho devia fer així!

EL VENT SICALÍPTIC

—I com bufen, els angelets!

—No deuen ésser angelets. Més aviat són canonges.

—Pobre senyor! Devia ésser de l'Unic! ..

A la barriada de Les Corts s'ha constituït un «Grup Artístic», el fi del qual, segons sembla, és propagar la cultura de les Belles Arts baix el lema de «Art lliure».

Mau!

Què hi diran, doncs, els del Art... Unic?...

Menos mal que el ministre declararà que tots dos estan dintre de la llei.

I els del *Unic*, que són els de Sant Lluc, empendran a cops de pinzell una creuada contra els intrusos.

Una notícia tauròfila.

«Mañana a la Plaza Monumental seis toros de Santa Coloma».

Toros de Santa Coloma?

Ai, ai!

Em pensava que a Santa Coloma només hi havia ma-duixes...

Des del dia primer d'aquest mes, els bombers disfruten, segons nou reglament que l'Ajuntament els hi ha imposat de

«nueve horas para dormir y ocho horas para descansar».

Ja sé què diran la meitat dels barcelonins:

—Vui ésser bomber!...

Encara que això d'haver de dormir reglamentàriament nou horas ha d'ésser molt pesat.

Perquè... i el que no té son?

Que diguin clar: «Siete de manguera i diez y siete de mandanga».

Els senyors Esteves de la «Defensa Social» han inaugurat un nou estatge.

Han anat a viure al carrer de la Cucurulla.

Ho han fet per a apropar-se a la «Lliga»?

Ara el carter enviarà les cartes pels uns, a casa dels altres.

Tan se val, per això. No s'equivocarà de gaire.

Quina alhaja!...

Una fulana que havia afanat a la seva mestressa tretze mil duros en alhajes, per a escapar-se de les grapes policiaques, va vestir-se d'home.

Així i tot, fou detinguda, a Terrassa.

Inconvenients de dur les orelles foradades.

Aprofitant la vinguda del rei a Barcelona, es prepara l'inauguració de dues obres importantíssimes: el «Metropolità i la Fira de Mostres».

Com si diguessim: el metro i la mitja cana.

Llegim:

«Ayer ingresó en los calabozos del Palacio de Justicia un sólo detenido»

I després diran que això no és una bassa d'oli.

Un sol detingut, en vintiquatre hores, a la gran Barcelona. I pensar que encara potser ho era per equivocació.

Aqueixos dies, amb motiu de l'estrena de l'òpera del mestre Strauss, els liceistes vinga fer el savi.

—Oooooh,... *El caballero de la rosa!*—només sentieu pels «pasillos».

I En Pepito Carner, amb la flor al trau, es donava una importància!...

—Veieu?—deia—avui tothom parla bé de mi. Fins En López-Picó.

Per a demà dissabte s'anuncia en el «Fronton Condal» una interessantíssima sessió de boxa internacional.

Hi pendrà part, *nada menos*, que el famós Carpentier, el colós del cop de-puny, campió europeu i, a no trigar, per mica que la sort l'acompanyi, campió mundial.

El cèlebre Carpentier, en aqueixa sessió anunciada, es barallarà «de debò»—tan de debò com el reglament ho permeti—amb el seu trainer Jules Lenaers, belga.

Quir ple a vessar hi deurà haver al Frontó aquella nit!...

Eis primers cops de puny ja deurán ésser a la porta, per a entrar.

NOTES DE CASA:

De la «Penya Toitos» havem rebut unes l'argés de convit. Són per assistir al *Extraordinari Ball Continu* que organitzà aqueixa entitat de il·lustres tranquils amb motiu de celebrar el segon aniversari de la seva fundació.

S'agraeix la finesa.

—També forem convidats al *Recital de violí* Manuel Calsina, celebrat dilluns a l'«Orfeó Gracienc», concert de programa escullit que fou un èxit.

Tatis: Bastant *comme ça* de forma, llàstima que el argument sigui tan poca cosa.—Tinet: L'assumpte és magriscolis i la picardia hi és escassa.—Feréstec: Sí, senyor. Va bastant bé.—Ramis Camaló: Els versets massa floraleros; la prosa pobra de interès.—Francesc Juliá: No va, i no's tornen els originals en cap cas.—Tarot: De tot això que envia, lo que ens agrada, ja ho hem llegit; i lo que ens sembla nou, no'ns agrada.—J. C. i P.: Entra en cartera a fer companyia a les anteriors.—Enmanllebapa: El xistu, amés de no ésser nou, és dels que no arriben a convèncer.—P. del Haro: Passà a *La Campana*.—M. T. G.: Allò de *El senyor mestre*, té molt bona intenció, però no és publicable.—C. Quet: Hi ha algunes assonàncies que perjudiquen la composició. Ah, i consti, que encara que estés bé, no estaria bé.—R. R. i G.: Ho sento molt, però no'ns convé.—R. R. i C.: No va mal; entra en cartera.—Va de la Vri: Té bastanta punta, però és molt defectuosa.—P. del C: Arribà tard per a aquell número. L'any que vé tornarà a ésser d'actualitat.

MAL COR

Un instant de passió l'ha feta mare;
el fruit, que li ha portat un greu trastorn,
li recorda amb espant la fatal hora
que, cega, sense engany, dongué el seu cor.

Sagnant l'entranya, plora la deshonra
i en son fill veu un avenir de dol,
qui cada plor que esclata apar que's torna
l'espina més crudel pel seu honor.

Un vèrtig malhaurat son cap desplega
i pensa hebre en l'abim la redempció
per tots dos, que el torment que la domina
no pot mai més deixar-li en pau el cor...

Més, ella és jove i sent la vida, tota,
i és tant trista en la joventut la mort!
Fa un bés al seu fillet i aixeca enlaire
els ulls com prometent un car esforç...

En va són les promeses... El cor plora
oprimit pel pecat... I aquell remor
punyent que's forja entorn de la caiguda,
més que la voluntat és, molt més fort!

Ai, del esperit dèbil que ha de raure
esclau d'un fat al mar de les passions!
que no hi cerqui pas aigua cristal·lina
per rentar-se, car, sols s'hi troba llot...

Per ço ella creu que el fruit de ses entranyes
serà en el seu camí un etern destorb...
Empesa per aquesta cruel vergonya
al fons d'una cisterna llença el cor!

El pes d'aquest pecat la deixa lliure;
ja no sent dintre l'ànima temor;
ha perdut el seu cor, però, té vergonya
per poguer, fit a fit, mirà a tothom.

I així, orgullosa, enlaire amunt la testa...
Prò, inútil, és en va tot son esforç;
la seva ànima cau, sent la ferida
d'un nou fet molt més ferm i poderós.

Cada mirada que amb la seva es trava
es un torment que puja el seu dolor
perquè ja ningú ignora la mala ànima
que guarda en el seu pit on la fè ha mort.

I arreu on se coneix la malifeta,
per tot on ella arrastra el desconsol,
amb veu més plena d'odi que de pena,
se diu que aquesta mare té mal cor.

I trova en cada pas un nou dicteri,
en cada esguard despreci i vejació,
tot ço qu'ella temia si servava
el fill que li ofrendà pena per goig...

Dels misteris d'amor, tota feblesa
es verga de pecat i té perdó;
l'ànsia d'imprecà als dèbils amb l'escarni,
jamai!... Aquí és allà on rau el mal cor.

En el cruent martiri de l'escarni,
en el fatal dolor de la traició
s'hi trova la sang d'odi i de veneno
on la virtut s'hi mata ànima i cor.

VÍCTOR CANIGÓ

NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILIDAD SEXUAL

CINCO PESETAS FRASCO

LAS CURA RADICALMENTE LA

AFRODISITA GILKERS

Pídase en Farmacias y Droguerías

OBRA NUEVA

Vicio, no: Amor!!

Novela original de

JOSÉ OLIVER BAUZÁ

Un tomo lujosamente impreso, de 320 páginas con elegante cubierta de OPISSO. Pesetas CINCO

Mapa de Europa

Con la rectificación de fronteras despues del tratado de paz firmado en Versalles

Pesetas 2'50

Montserrat a la vista

FOTOGRAFIAS Y GUIA DE LA FAMOSA
MONTAÑA CATALANA

Pesetas 2

SANTIAGO RUSIÑOL

Chauffeur... al Palace!

CALDETES «SUR MER», LA CUA DEL TABAC, «VILLA SOSA»

UN VOLUM:

PESETES 2

CESAR CANTÚ

COMPENDIO

DE

Historia Universal

Un tomo en tela:

Pesetas 9

EL CONSEJERO DE LOS ENAMORADOS

NUEVO MÉTODO DE ESCRIBIR
CARTAS AMATORIAS

Un tomo:

Pesetas 1

ALGO

Colección de poesías de

Joaquin M.ª Bartrina

Un tomo:

Pesetas 6

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

L'ENÈRGICA I LLOABLE ACTITUD DEL SENYOR BISBE

-Bls fumaré un cop de bàcul si els haig de tornà a avisar!...